

הגישו פינג'אן והגידו: היש עוד פלמ"חניק ...

סיור בנתיבי היסטוריה וזיכרון

בעקבות המערכה העלומה בחורף תש"ח

במזרח הגליל התחתון

דוד צ'רקסקי היה מפקד מחלקת הפריצה בגדוד השלישי של הפלמ"ח, בעת ההתקפה על משטרת נבי-יושע. החיבור בין ספל הקפה לבין 'הבלורית המקורזלת', שיצר חברו, חיים חפר, קיבע את 'מבנה הטיגארט' על כ"ח החללים העבריים, בתוך 'הזיכרון הלאומי הישראלי'.

ההתקפות הללו שתרחושו בסמוך לציר התחבורה, שחיבר את הישובים היהודיים במזרח הגליל העליון עם המרכז העברי בתל-אביב וסביבותיה. המחקר, השיח וההנצחה, שבאה בעקבותיהם, העלו על נס את תרומת אנשי 'הזרוע המגויסת' לניצחון, בשם ערכים כמו חברות (הרעות...), אך התעלמו כמעט לחלוטין מהאירועים, שהתחוללו במקביל, סביב הקטע הדרומי של הציר המדובר, בחלקו התחתון של הגליל!!!!!!

האירועים המתפרסים על פני מספר חודשים, לא זכו עד היום לחשיפה (!), ולמעט אירוע אחד, יחיד ומיוחד (בית-קשת, המארב), גם לא קבלו התייחסות ראויה, לא במחקר ובוודאי לא במורשת המתורגמת לרוב בהנצחה!

בחינה מחודשת של רצף האירועים – אחרי מחקר רב-שנים – מובילה למסקנה, שמדובר בלא פחות ממערכה !

מערכה שהתנהלה במהלך חורף-אביב של שנת ההכרעה (1948), מה שלימים הוגדר כ'**מלחמת אזרחים**' (בפלשתינה-א"י/פלסטין). ואכן אזרחים עבריים **'בני העמקים'** (ברובם), שהפכו ללוחמי **'חיל-השדה'**, הם אלו שנטלו חלק במערכה, והם אלו שהביאו להכרעה. אלא שההכרעה במערכה על חלקו הדרומי של הכביש, גבתה מחיר כבד מאנשי החי"ש...

בסיור הקרוב נגלה מה היה 'תג המחיר', ששולם במערכה (בהקשר לנבי-יושע...), ונחשוף את האירועים הכלולים בה, מהניצוץ (בינואר) דרך הפיצוצים, ועד קרב הצביח' הגדול (מאי) רב-הנפגעים. לשם כך נעבור דרך אתרים מרכזיים לצורך הבנת המהלכים, תוך כדי הבניית התמונה הגדולה: תרומת אנשי **'גולני'** לניצחון במערכה השנייה...

נקודות מרכזיות: דמויות ראשיות (ב'מחזה') לצד יחסי כוחות. יחסי שכנים (דו-קיום, לעומת 'חד-קיום') ותורת הפעלת הכוח באותם ימים. כל זאת לצד עיסוק במורשת וזיכרון: פלמ"ח אל מול חי"ש, על שבעה לעומת שלושה, ועל 'בתו של' לעומת 'אהרון' אחד אלמוני...

פנינים: מי היה 'הדב האמריקאי'? ומה הקשר בין 'אברהם הגדול' לבין 'אברהם הקטן'?
תופיק אברהם, יזרעאל, ופיקד על אחת החבורות המזוינות (פצ'יל) במרד הערבי בשנים 1936-1939.14 (המכונה אבו אברהם הקטן) אל-צע'יר. (אבו אברהם זה היה תושב כפר אנדר שבעמק לראשונה נחשוף את זהותו של המפקד הערבי, שכונה: 'קטן'. נגלה מה היה מוצאו, ומה הקשר שלו אל ה'זבחים', ואל הקסאם. נלמד גם על 'הגרמני', ה'חבלן', על קשריו עם הנשיא הסורי ועל עלילותיו: 'המוקש והפתק', הגשר על הנהר.. והמארב (מארבים ברבים...)!)

תוך כדי 'הנגשת הפינג'אן', נענה על שאלת הפתיח: היש עוד? רמז: כן. יש. וגם הוא, כמו דודו "חיבק את הסטן שביד" (ת.מ.ת. 'תוצרת הארץ'), בדרכו אל היעד בראש כ"ח לוחמיו...